

informatora, gdyż projekt kończy się z dniem 31 grudnia 2014 r.

Projekt co prawda kończy się, ale mamy nadzieję, że zebrane doświadczenie będzie procentować i podejmiemy kolejne działania w tym obszarze. Wszystkie zebrane dobre praktyki mogą stanowić źródło inspiracji i pomysłów do zrealizowania na terenie Państwa jednostek samorządowych – gmin i miast z obu naszych województw. Niektóre z nich przecież nie wymagają znaczących nakładów finansowych, a jedynie dobrej woli i chęci działania. Zapraszamy do lektury!

Więcej informacji znajdziecie Państwo w [Newsletterze Nr 6 \(ang\)](#)

Newsletter Nr 6

(lipiec – grudzień 2014)

Przedstawiamy krótką informację z wystąpień w trakcie konferencji podsumowującej projekt TOURage, która odbyła się 18 września 2014 r. w Komitecie Regionów w Brukseli. Bezpośrednim celem tego spotkania było poinformowanie społeczności o osiągniętych rezultatach projektu poprzez przedstawienie udanych transferów dobrych praktyk.

Seniorzy stanowią zróżnicowaną grupę – a to wyzwanie na rynku turystycznym

W czasie konferencji podkreślano, że seniorzy to grupa z bardzo zróżnicowanymi warunkami zdrowotnymi, oczekiwaniami, zainteresowaniami czy też potrzebami. Stanowi swoiste wyzwanie dla rynku usług turystycznych. Podkreślono również, że „aktywizacja seniorów i włączenie ich w życie lokalnych społeczności to proces przynoszący korzyści obu stronom, zarówno samym seniorom jak i lokalnym samorządom. Pan Pedro Ortún, Dyrektor ds. Sektora Usług w Komisji Europejskiej zadeklarował, że w kolejnym okresie 5-6 lat turystyka będzie jednym z priorytetowych kierunków i fundusze będą otwarte na idee wspierające rozwój w tym obszarze. Ogółem w czasie konferencji wysłuchano 8 wystąpień, wszystkie prezentacje i wystąpienia są dostępne na stronie www.touage.eu

Turystyka Senioralna – Inicjatywa Komisji Europejskiej.

To inicjatywa funkcjonująca już od 2010 roku, wspierająca rozwój usług na rynku turystycznym w Europie. Jest to raczej wiele działań, skupiających różnego rodzaju projekty, m.in. Capypso – turystyka dla wszystkich, czy też Calypso+, ukierunkowane właśnie na wsparcie turystyki seniorów. Dzięki podjętym działaniom pojawił się również specjalny Raport pn „Wsparcie mechanizmów współpracy ukierunkowanych na wzmocnienie turystyki senioralnej w Europie oraz z krajów trzecich w okresie niskiego i średniego sezonu”. Nadal wspierane są różnego rodzaju inicjatywy dotyczące

tego sektora, m.in. w ramach nowego konkursu programu COSME (1,8 mld €), który był ogłoszony 10 października 2014 r. Więcej informacji znajdziecie Państwo na stronie: http://ec.europa.eu/enterprise/sectors/tourism/tourism-seniors/index_en.htm

TOURage został oceniony jako jeden z najlepszych projektów turystycznych w Europie –

Projekt uzyskał wysoką ocenę, m.in. znalazł się w 20 najlepszych projektów europejskich w dziedzinie turystyki (ranking PESTO – Promotion and Networking of UE Projects on Sustainable Tourism). Został zaprezentowany w ramach E.N.T.E.R. - European Network for Transfer and Exploitation of EU Project Results na konferencji zorganizowanej przez PESTO przy współpracy z Steiermark Tourismus w Graz, Austria w dniach 02-03 października 2014.

Dzielimy się własnym doświadczeniem ...

31 października 2014 r. projekt TOURage został zaproszony do udziału w Międzynarodowym Kongresie “Nowe Technologie w usługach turystycznych” w Alexandroupolis, Grecja. Kongres zorganizował w ramach projektu „ITI Target” Region Wschodniej Macedonii i Tracji. W trakcie spotkania przekazano wiele ciekawych i przydatnych informacji dotyczących zasad, na jakich można wzmocnić turystykę regionalną i uzyskać wyniki satysfakcjonujące turystów, przedsiębiorców działających na rynku turystycznym oraz lokalne samorządy.

Transferyng dobrych praktyk i Plany Wdrażania w projekcie Tourage

Wspólna praca mostem do sukcesu w regionie Granada

Region Granada (Hiszpania) to prowincja z ogromnym turystycznym potencjałem, dysponuje wspaniałymi warunkami i środowiskiem do realizacji podobnych projektów. W regionie znajdują się 4 Parki Przyrody, Park Narodowy (rezerwat biosfery) oraz Obserwatoria Astronomiczne (Obserwatorium Sierra Nevada, Obserwatorium La Alpujarra, Obserwatorium Parque de las Ciencias). W związku z tym region bardzo zainteresowała praktyka prezentowana przez naszych słowackich partnerów „Karpackie Niebo – Rozwój produktów turystycznych opartych na astronomii w sektorze astro-turystyki na polsko-słowackiej granicy”. Ta propozycja oparta jest na bardzo dobrej współpracy sektora prywatnego i publicznego, a ten model bardzo odpowiada hiszpańskim partnerom. Partnerzy z Hiszpanii postanowili wdrożyć u siebie podobne działania. Zorganizowali w tym celu spotkania (w okresie maj – wrzesień 2014) z partnerami z biznesu (głównie agroturystycznego), w trakcie których zaprezentowano polsko-słowacki projekt i pokazano jakie są możliwości realizacji podobnych działań w Hiszpanii. Z d plan nowego projektu związanego z astro-turystyką został sformułowany i jego podstawowym celem stało się nadanie prowincji Granada astro-turystycznego charakteru (na poziomie krajowym i międzynarodowym). Tym działaniom jest poświęcony Plan Wdrażania opracowany w Granadzie w ramach projektu Tourage.

TOURAGE wspiera rozwój turystyki senioralnej w Północnej Karelii

Partnerzy z Finlandii wykorzystali możliwości projektu w różnorodny sposób. M.in. dzięki projektowi aktywnie uczestniczyli w opracowywaniu Programu Operacyjnego Turystyka na lata 2014 -2020 dla Regionu Północnej Karelii (program został przyjęty przez Zarząd Regionu w październiku 2014 r.). W rezultacie do programu wprowadzono zapis, iż Północna Karelia będzie rozwijać turystykę senioralną oraz produkty turystyczne dedykowane seniorom, szczególnie w okresie niskiego i średniego sezonu. Prace w tym kierunku zaczęły się już w 2013 roku, kiedy zidentyfikowano kilka ciekawych propozycji z Zachodniej Irlandii. Prace te nadal trwają i będą kontynuowane po zakończeniu projektu. W rezultacie w regionie wzrasta świadomość w zakresie możliwości turystyki senioralnej i przygotowanie w zakresie zaspokajania specyficznych potrzeb turysty – seniora.

Dobra praktyka wdrożona w regionie Jeziora Balaton

W regionie Jezioro Balaton wykorzystano własne możliwości by wdrożyć praktykę prezentowaną przez nasze Stowarzyszenie. Od wielu lat bowiem nad J.Balaton organizowana jest corocznie masowa impreza sportowa pod nazwą „Move Balaton”. Wzorem naszej praktyki pn. „Warmia Mazury Senior Games” dodano w roku bieżącym dyscypliny sportowe i zawody dla seniorów. W rezultacie ponad 3000 osób w wieku ponad 45+ uczestniczyło w tych dodatkowych zawodach. Element zawodów i dyscyplin dla seniorów wprowadzono do programu „Move Balaton” już na stałe.

Seniorzy stają się ważną grupą docelową w regionie Vidzeme!

Region Vidzeme (Łotwa) wybrał dwie z 55 dobrych praktyk zebranych w ramach projektu Tourage. Po dwóch miesiącach intensywnych szkoleń 14 seniorów rozpoczęło pracę jako przewodnicy – wolontariusze (w rejonie Amata). Wolontariat kulturalny to praktyka zaprezentowana przez partnerów z Hiszpanii, gdzie seniorzy pracują jako wolontariusze – przewodnicy w Parku Naukowym. Dzięki współpracy z Centrum Informacji Turystycznej Amata osoby te zostaną wpisane na specjalną listę przewodników turystycznych. Każdy z chętnych seniorów był i w przyszłości będzie szkoleny w zakresie umiejętności interpersonalnych, historii, interpretacji wiedzy czy też pokazu.

Inną praktyką, która zainteresowała naszych partnerów z Łotwy jest kwestia „dostępności” atrakcji turystycznych dla seniorów, a w szczególności otoczenia kompleksu Līgatne. Pomysły dostosowań zostały zaczerpnięte z dobrej praktyki prezentowanej przez Północną Karelię pn. „Turystyka Naturalna Dostępność dla wszystkich”. W ramach projektu zorganizowane zostało w sierpniu br seminarium, na które zaproszono fińskiego specjalistę p. Timo Ekroosa. Wspólnie wypracowano praktyczne zalecenia dotyczące zwiększenia dostępności szlaków, zaś prace rekonstrukcyjne będą mogły być wykonane w przyszłości przez władzę gminy Līgatne.

Trwałość działań w przyszłości została zapewniona również i dzięki temu, że wnioski i rekomendacje płynące z obu praktyk zostały uwzględnione w średnio-okresowym dokumencie- Strategii rozwoju Līgatne, która zostanie przyjęta pod koniec 2014 r.

